

Mikołajczyk, Andrzej

Działaność Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego

Muzealnictwo 33, 59-65

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Działalność Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego

Zadaniem muzealnictwa numizmatycznego w Polsce jest czynna ochrona zabytków numizmatycznych oraz publicznych zbiorów monet, banknotów, medali i odznaczeń. O skali tego zadania świadczy liczba ok. 1,5 mln. zabytków numizmatycznych znajdujących się w polskich zbiorach państwowych. Zbiory te stale się powiększają. Pomimo nie najlepszych często warunków finansowych i niezupełnie sprawdzającej się w praktyce ustawy o ochronie zabytków i muzeach z 1962 r., niektóre muzea rozbudowują swoje kolekcje w zadowalającym tempie.

Oczywiście o randze zbiorów numizmatycznych nie świadczą same liczby, lecz obecnie nie można jeszcze posłużyć się innymi porównywalnymi informacjami dotyczącymi całego kraju. Zbiory te są i będą głównym przedmiotem troski osób odpowiedzialnych za numizmatykę w muzeach polskich. Dlatego też konieczne było spotkanie pracowników merytorycznych muzealnych działów numizmatycznych i wspólne przedyskutowanie problemów muzealnictwa numizmatycznego w Polsce. Sesja muzeologiczna zorganizowana 1 października 1981 r. przez obchodzące swój złoty jubileusz Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi, podczas której spotkali się numizmatycy z kilku muzeów polskich, przyspieszyła spotkanie przedstawicieli działów (gabinetów) numizmatycznych w Polsce.

W czasie dyskusji nad wygłoszonym podczas sesji referatem „Numizmatyka w muzeach — próba bilansu” wysunięto propozycję powołania Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego skupiającego kompetentnych przedstawicieli działów (gabinetów) numizmatycznych w Polsce na zasadach dobrowolności.

Zebranie założycielskie zorganizowało Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi. Odbyło się ono 10 grudnia 1981 r., a uczestniczyli w nim przedstawiciele działów (gabinetów) numizmatycznych następujących placówek muzealnych w Polsce: Muzeum Okręgowe w Bydgoszczy (mgr Barbara Pietroni), Muzeum Archeologiczne w Gdańsku (mgr Ewa Kazimierczak), Muzeum

Okręgowe w Lublinie (mgr Henryk Wojtulewicz), Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi (dr hab. Andrzej Mikołajczyk, mgr J. Piniński, mgr Ewa Hanc-Maik), Muzeum Narodowe w Warszawie (dr Aleksandra Krzyżanowska), Narodowy Bank Polski (mgr Tomasz Bylicki), Muzeum Narodowe we Wrocławiu (mgr Janina Smacka), Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze (mgr Barbara Żyża) oraz przedstawiciel Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki (mgr Franciszek J. Cemka).

Uczestnicy zebrania jednogłośnie uznali potrzebę stałej współpracy merytorycznej pomiędzy działami (gabinetami) numizmatycznymi w muzeach polskich. W celu skoordynowania zamierzonej współpracy przyjęli wniosek niżej podpisanego o powołanie Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego.

Generalnym celem Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego jest promocja numizmatyki w polityce muzealnej, a pierwszoplanowymi zadaniami są:

- 1) naukowe opracowanie zbiorów numizmatycznych:
 - określenie najpilniejszych oraz najważniejszych kierunków opracowania zbiorów numizmatycznych w skali ogólnopolskiej,
 - zapewnienie właściwych warunków kształcenia kadry muzealnej, podnoszenie kwalifikacji merytorycznych młodszych pracowników działów (gabinetów) numizmatycznych,
 - opracowywanie wspólnych publikacji zbiorów numizmatycznych;
- 2) rozbudowa i ochrona zbiorów numizmatycznych:
 - kształtowanie właściwej polityki rozbudowy zbiorów numizmatycznych,
 - poprawa warunków lokalowych, wyposażenia i specjalistycznych bibliotek działów (gabinetów) numizmatycznych,
 - podjęcie wspólnej akcji na rzecz podniesienia stanu bezpieczeństwa zbiorów i wystaw numizmatycznych,
 - zapewnienie stałego przepływu informacji

o zbiorach numizmatycznych i gromadzenia danych w skali kraju;

3) upowszechnienie zabytków numizmatycznych i stałe podnoszenie społecznej wiarygodności działów (gabinetów) numizmatycznych poprzez wystawy, publikacje i prelekcje.

Przyjęto zasadę organizowania zebrań Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego co kwartał w różnych ośrodkach muzealnych tak, ażeby rolę gospodarza pełniły coraz to inne działy (gabinety) numizmatyczne w Polsce.

Drugie spotkanie członków Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego odbyło się 10 maja 1982 r. w Muzeum Narodowym w Warszawie. Rozpoczęto wówczas dyskusję nad kartą katalogową muzealiów numizmatycznych. Uznano również za nieodzowne dla praktycznej (a nie jedynie teoretycznej) ochrony znalezisk numizmatycznych opracowanie projektu nowego brzmienia artykułu 24 ustawy o ochronie dóbr kultury i muzeach z dnia 15 lutego 1962 r.

Karty katalogowe omawiane były szczegółowo podczas trzeciego posiedzenia Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego w Muzeum Okręgowym w Lublinie 15 czerwca 1982 r. Dyskusja przeniosła się na jesienne obrady toczące się z kolei w Muzeum Zamkowym w Malborku 22 września 1982 r. Poruszono wówczas po raz pierwszy kwestię wolnorynkowych cen numizmatów i możliwości stosowania ogólnokrajowych szacunków jako instrumentu planowej polityki zakupu muzealiów numizmatycznych. Wypowiadano się także w sprawie urzędowych przekazów emisji NBP do publicznych zbiorów numizmatycznych w Polsce.

Zebrani przyjęli projekt wspólnego opracowania, a następnie opublikowania katalogu (*sylloge*) wszystkich złotych monet polskich z XIV-XIX w., znajdujących się w polskich zbiorach publicznych. Przygotowania publikacji — pod redakcją niżej podpisanego — podjęło się Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi.

Przedstawiono ponadto zawartość pierwszego numeru „Sprawozdań Numizmatycznych”, który w lipcu 1982 r. Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi oddało do druku.

„Sprawozdania Numizmatyczne”, których powstanie zawdzięczać można przychylności Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki, zawierają krótkie roczne raporty o nabytkach numizmatycznych działów (gabi-

tów) numizmatycznych.

Kolejne, piąte zebranie Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego zorganizowało 15 marca 1982 r. Muzeum Narodowe w Krakowie. Negatywnie oceniono wówczas możliwość opracowania przejrzystej, a zarazem dość elastycznej instrukcji (do użytku wewnętrznego) szacowania numizmatów ze względu na rozpiętość cen w poszczególnych regionach kraju oraz zróżnicowanie tempa zmian cen złota i srebra.

Zakończono całoroczną dyskusję nad modelem karty katalogowej dla poszczególnych rodzajów zabytków numizmatycznych. Powołano komisję do opracowania instrukcji dotyczącej katalogowania numizmatów.

Z dużym niezdecydowaniem ze strony potencjalnie zainteresowanych placówek muzealnych spotkała się prośba MKN uregulowania urzędowego przekazywania monet i banknotów emitowanych przez NBP. Taki wniosek wysunięty został w trakcie szóstego zebrania zorganizowanego w dniu 23 marca 1983 r. przez Muzeum Okręgowe w Bydgoszczy.

W ciągu półtorarocznej działalności do MKN przystąpiły nowe placówki muzealne, których przedstawiciele uczestniczyli w kolejnych zebraniach. Oto wykaz tych instytucji:

Muzeum Okręgowe w Białej Podlaskiej,
Muzeum Okręgowe w Białymstoku,
Muzeum Okręgowe w Bielsku-Białej,
Muzeum Okręgowe w Bydgoszczy,
Muzeum w Chorzowie,
Muzeum Okręgowe w Częstochowie,
Muzeum w Elblągu,
Muzeum Archeologiczne w Gdańsku,
Muzeum Historyczne m. Gdańska,
Muzeum Okręgowe w Gorzowie Wlkp.,
Muzeum w Grudziądzu,
Muzeum Archeologiczne w Krakowie,
Muzeum Historyczne m. Krakowa,
Muzeum Narodowe w Krakowie,
Kierownictwo Odbudowy Zamku Królewskiego w Krakowie,
Muzeum Okręgowe w Lublinie,
Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi,
Muzeum Okręgowe w Łomży,
Muzeum Zamkowe w Malborku,
Muzeum w Nowej Soli,
Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie,
Muzeum Okręgowe w Pile,

Muzeum Okręgowe w Płocku,
Muzeum Narodowe w Poznaniu,
Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku,
Muzeum Narodowe w Szczecinie,
Muzeum Okręgowe w Tarnowie,
Muzeum w Trzciance,
Muzeum Okręgowe w Toruniu,
Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie,
Muzeum Historyczne m. Warszawy,
Muzeum Narodowe w Warszawie,
Zamek Królewski w Warszawie,
Skarbiec Emisyjny NBP w Warszawie,
Muzeum Okręgowe we Wrocławiu,
Muzeum Narodowe we Wrocławiu,
Muzeum Okręgowe w Zamościu,
Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze,
Polskie Towarzystwo Archeologiczne i Numizmatyczne — Zarząd Główny i Komisja Numizmatyczna,
Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków, Ministerstwo Kultury i Sztuki.

Okazało się szybko, iż niezdecydowanie lub postawy wyczekujących obserwatorów ustąpiły miejsca potrzebie współpracy w skali ogólnopolskiej. Do Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego przystąpili przedstawiciele wszystkich działów numizmatycznych muzeów narodowych, początkowo nieobecnych (np. w Krakowie, Poznaniu), czy też muzeów okręgowych (np. w Płocku, Białymstoku, Olsztynie), wreszcie muzeów regionalnych (np. w Trzciance, Nowej Soli). Można obecnie zaryzykować twierdzenie, iż MKN reprezentuje muzealnictwo polskie ze wszystkich regionów kraju.

Wynikiem dotychczasowych spotkań jest nawiązanie kontaktów pomiędzy pracownikami muzeów polskich odpowiedzialnych za zbiory numizmatyczne. Spotkania te pomagają — jak można sądzić — opracowywać optymalne sposoby rozwiązywania wielu problemów zawodowych — zarówno naukowych, jak i organizacyjnych. Uzgodnienie stanowisk w podstawowych kwestiach numizmatyki muzealnej okazuje się możliwe, mimo dużego rozproszenia środowiska numizmatycznego i zdecentralizowanego systemu muzealnictwa w Polsce.

Kolejnym etapem integracji polskiego muzealnictwa środowiska numizmatycznego jest okres między wiosną 1983 r. a wiosną 1984 r. W tym

czasie odbywały się kolejne posiedzenia Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego. Siódme z kolei, zorganizowane przez Muzeum Narodowe w Poznaniu dnia 21 września 1983 r., poświęcone było inwentaryzacji muzealiów numizmatycznych, przydziałom monet i medali NBP i Mennicy Państwowej oraz bieżącym pracom i sprawom pozostającym w toku załatwiania.

Ósme zebranie odbyło się dnia 6 grudnia 1983 r. w Muzeum Historii m. Gdańska. Omawiano katalogowanie zbiorów numizmatycznych i przyjęto, pod warunkiem dokonania szczegółowych korekt, zaległy tekst do planowanego skryptu na temat inwentaryzacji monet. Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi zgłosiło możliwość przyjmowania praktykantów do swego Działu Numizmatycznego, a Muzeum Historii m. Gdańska pokazało zebranym swoje wystawy, m.in. numizmatyczną. W zebraniu gdańskim uczestniczyli przedstawiciele 25 muzeów. Podjęto wówczas decyzję o utworzeniu stałego sekretariatu MKN przy Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Dziewiąte zebranie Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego odbyło się dnia 19 marca 1984 r. w Zamku Królewskim w Warszawie. Tematem posiedzenia było zabezpieczenie zbiorów i wystaw muzealnych w Polsce, komputeryzacja inwentarzy muzealnych oraz sprawy bieżące. W zebraniu uczestniczyli przedstawiciele 28 muzeów.

Jesienią 1983 r. doc. dr hab. A. Mikołajczyk przedłożył przewodniczącemu Polskiego Komitetu Narodowego ICOM, prof. dr. Aleksandrowi Gieysztorowi, informację pisemną o działalności Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego. Po jej przyjęciu przez Prezydium Komitetu Narodowego ICOM, zapoznali się z nią uczestnicy plenarnego zebrania tej organizacji w dniu 23 września 1983 r. Autor niniejszego sprawozdania, upoważniony do sformułowania zasad umożliwiających włączenie problematyki muzealnych zbiorów numizmatycznych do prac Polskiego Komitetu Narodowego ICOM, przedstawił pisemny wniosek o powołanie specjalistycznego komitetu.

Wniosek został zaakceptowany w trakcie kolejnego posiedzenia plenarnego w dniu 31 maja 1984 r.

W ten sposób reprezentanci polskiej społeczności muzealnej powołując do życia Komitet Zbiorów Numizmatycznych bazujący na Międzymuze-

alnym Kolegium Numizmatycznym — dali wyraz znaczeniu problematyki numizmatycznej w muzealnictwie.

Jedenaste posiedzenie Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego odbyło się 27 września 1984 r. w Muzeum w Tarnowskich Górach, prowadzonym przez Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnowskiej. Omówiono problemy wydawnicze. Ukazał się bowiem drugi numer „Sprawozdań Numizmatycznych” obejmujący nabytki muzealnych działów numizmatycznych w 1982 r. W stadium przygotowań edytorskich znajdował się wówczas korpus złotych monet polskich w krajowych zbiorach publicznych. Poruszono także kwestię ustanowienia corocznej nagrody dla ofiarodawcy cennych numizmatów do zbiorów muzealnych. Większość uzyskanych przed zebraniem opinii popierało ten pomysł.

Sprawę uhonorowania darczyńców dyskutowano też podczas kolejnego dwunastego posiedzenia Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego, odbytego 9 stycznia 1985 r. w Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Przyjęto do wiadomości zastrzeżenia Prezydium Polskiego Komitetu Narodowego ICOM dotyczące formy nagradzania ofiarodawców muzealiów numizmatycznych i zrezygnowano ze starań o ustanowienie takiej nagrody na szczeblu ministra kultury i sztuki. Wzięto tu pod uwagę brak odpowiednich nagród (poza stosowanymi już odznaczeniami państwowymi i resortowymi) dla darczyńców muzealiów innych kategorii. Zebrani uzgodnili, iż nagrodą tą może być medal Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego za numizmatyczny dar roku wręczony darczyńcy, którego nazwisko będzie grawerowane na awersie.

W Olsztynie wysunięto też następujące propozycje składu zarządu Komitetu Narodowego ICOM: przewodniczący — doc. dr hab. A. Mikołajczyk, sekretarz — mgr E. Hanc-Maikowa, członek — mgr H. Wojtulewicz.

Podczas następnego zebrania 23 kwietnia 1985 r. Międzymuzealne Kolegium Numizmatyczne korzystało z gościny Muzeum Okręgowego w Toruniu. W trakcie dyskusji nad medalem dla darczyńców wyłoniły się zastrzeżenia, wobec których zaniechano dalszego rozpatrywania tej kwestii. W Toruniu zapoznano się z kolejnym trzecim numerem „Sprawozdań Numizmatycznych”, obejmującym rok 1983. Jesienią, 9 września 1985 r.,

Międzymuzealne Kolegium Numizmatyczne spotkało się w Muzeum Okręgowym w Białymstoku. Zebraniu towarzyszyła sesja numizmatyczna poświęcona monecie litewskiej. Omawiano przydziały monet NBP do gabinetów numizmatycznych oraz przygotowania do druku informatora dotyczącego inwentaryzacji zabytków numizmatycznych. Niestety, kłopoty komitetu redakcyjnego skutecznie hamowały przez następne lata realizację tego pożytecznego przedsięwzięcia.

Udało się natomiast zorganizować konferencję naukową „Zbiory numizmatyczne w muzeach polskich”, która wraz z zebraniem Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego odbyła się w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi od 12 do 14 marca 1986 r. Konferencji towarzyszyła otwarta właśnie ekspozycja „Pieniądz czasów wojennych XVIII-XX w.” ze zbiorów muzeum łódzkiego.

Wygłoszono 19 referatów i komunikatów, opublikowanych następnie w 7 tomie serii numizmatycznej i konserwatorskiej „Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.” Łódzkie obrady poświęcone były numizmatyce w muzealnictwie regionalnym. Przygotowany wspólnie przez wszystkie muzea polskie rejestr złotych monet polskich z XIV-XIX w. w zbiorach publicznych przyjęty został do druku w 6 tomie serii numizmatyczno-konserwatorskiej „Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi” (ukazał się w 1989 r.). Obejmował ok. 1100 monet (niestety, bez zbiorów Skarbcza Emisyjnego i Muzeum Narodowego w Warszawie, które do współpracy nie przystąpiły), co wraz z opublikowanym wcześniej przez niżej podpisanego rejestrem ok. 1000 złotych monet polskich w zagranicznych zbiorach muzealnych, stanowi do dzisiaj ważne źródło informacji o zabezpieczonych zabytkach państwa polskiego w późnym średniowieczu i okresie nowożytnym.

W październiku 1986 r. Międzymuzealne Kolegium Numizmatyczne zostało zaproszone przez Muzeum Okręgowe w Białej Podlaskiej, które oprócz gościny zaoferowało objazd zabytkowych miejscowości podlaskich oraz otwarcie wystawy sprowadzonej z Muzeum Sztuki Medalierskiej we Wrocławiu. Kontynuowano podjętą w Łodzi dyskusję nad opracowaniem korpusu monet piastowskich w polskich zbiorach publicznych. Sprawa ta była przedmiotem narady Kolegium jeszcze w cze-

rwcu 1986 r., podczas posiedzenia w Muzeum Archeologicznym w Krakowie oraz w trakcie specjalnego zebrania w węższym gronie w Muzeum Narodowym w Krakowie w końcu września 1986 r. Znajdujące się w maszynopisie opracowanie dr J. Reymana najstarszych monet piastowskich ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie po koniecznych uzupełnieniach mogłoby rozpocząć cykl publikacji, tym bardziej iż dyrekcja Muzeum Narodowego w Krakowie zainteresowana propozycją Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego była skłonna przyjąć do swego planu wydawniczego tę pozycję. Rezygnacja autora zdezaktualizowała, niestety, powyższe zamiary.

Marcowe zebranie Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego w 1987 r. w Muzeum Narodowym we Wrocławiu poświęcone było numizmatyce w muzeach dolnośląskich. Specjalnie przygotowane przez mgr M. Kowalińską i mgr. T. Polaka wystawy śląskich tłoków menniczych z XVI i XVII w. i współczesnych monet polskich stanowiły tło do dyskusji, w której uczestniczyli przedstawiciele muzeów w Brzegu, Jeleniej Górze, Legnicy, Świdnicy, Wałbrzychu, Kamiennej Górze, „Ossolineum” i Archiwum Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W końcu września 1987 r. Międzymuzealne Kolegium Numizmatyczne zebrało się w Muzeum Historii Miasta Łodzi, gdzie omawiano zastosowanie techniki komputerowej w dokumentacji zbiorów numizmatycznych na przykładzie Zamku Królewskiego w Warszawie oraz zbiory monet piastowskich w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi. Kolejne zebranie miało miejsce 29 stycznia 1988 r. w Muzeum Okręgowym w Nowym Sączu, w którym otwarto też wystawę „Wczesnośredniowieczne skarby srebrne w Polsce” ze zbiorów Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi. Warto zwrócić uwagę na zaktywizowanie się muzeów polskich w zakresie czasowych wystaw numizmatycznych, widoczne od chwili powstania Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego. Wspomniana wyżej wystawa łódzka dotarła do Muzeum Morawskiego w Brnie, Muzeum w Kromierzyżu na Morawach, Muzeum Archeologicznego w Gdańsku, Muzeum Archeologicznego w Krakowie, Muzeum Archeologicznego we Wrocławiu, Muzeum Okręgowego w Białymstoku, Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu. Co kwartał pojawiały się nowe wystawy

numizmatyczne w Białej Podlaskiej, Lublinie, Warszawie, Płocku, Tomaszowie Maz., Białymstoku, Grudziądzu. Wystawiane były też najnowsze nabytki numizmatyczne.

Omówienie wystaw numizmatycznych znaleźć można było w „Sprawozdaniu Numizmatycznym”, których siedem numerów, obejmujących lata 1981-1987, ukazało się dzięki subwencji Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

Przedmiotem dyskusji była też nowelizacja ustawy o ochronie dóbr kultury i o muzeach, umożliwiająca rzeczywistą, a nie tylko pozorną, ochronę przypadkowych znalezisk monetarnych, także skarbów monet. Postulaty środowiska muzealnego zostały sprecyzowane stosunkowo wcześniej i z tego też chyba względu niżej podpisany wraz z dr. J. Jaskanisem i mgr. M. Konopką uczestniczył w pracach nad projektem nowej ustawy dotyczącej zabytków archeologicznych i numizmatycznych.

Nielegalny wywóz znalezionych w Polsce monet antycznych, średniowiecznych i nowożytnych za granicę, gdzie trafiały one do sprzedaży antykwarecznej, był rejestrowany i omawiany podczas posiedzeń Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego, a ujawnione fakty publikowane w „Sprawozdaniach Numizmatycznych”.

Wszystkie zagadnienia nurtujące muzealne środowisko numizmatyczne przekazywane były w formie sprawozdań do Polskiego Komitetu Narodowego ICOM. Z kolei kwestie poruszane przez Polski Komitet Narodowy były referowane i dyskutowane przez Międzymuzealne Kolegium Numizmatyczne. Istotnym problemem okazał się Kodeks Etyczny ICOM-u, który po przełożeniu na język polski został przedstawiony na posiedzeniu Kolegium jesienią 1988 r., zorganizowanym w Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku. Właśnie numizmatyczne środowisko jako pierwsze w kraju zapoznało się z pełnym brzmieniem kodeksu, regulującym zawodowe i etyczne normy postępowania.

Pobyty we Włocławku wykorzystany został do zorganizowania 28 i 29 września 1988 r. — przy finansowej pomocy Włocławskiego Towarzystwa Naukowego — konferencji naukowej „Obieg pieniężny w starożytności, średniowieczu i okresie nowożytnym” z udziałem badaczy polskich i zagranicznych. Kilkanaście referatów polskich, brytyjskich i luksemburskich przedstawionych na tej,

drugiej z kolei konferencji naukowej Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego, wypełniło 9 tom serii numizmatycznej i konserwatorskiej „Prac i Materiałów Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi”, którego ukazanie się w 1990 r. zagrożone jest kłopotami finansowymi muzeum łódzkiego.

Wiosną 1989 r. numizmatycy zjechali się do Muzeum Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim. Pobyt nad Wartą dał okazję do zapoznania się z problemami muzealnictwa i ochrony zabytków na zachodnich rubieżach polskich, czemu służył objazd miejsc zabytkowych w woj. gorzowskim. Szczególne znaczenie miała możliwość obserwacji losów zabezpieczonego przez mgr. T. Szczurka z gościnnego muzeum dużego skarbu monet z XV i XVI w. odkrytego tuż przed posiedzeniem Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego. Uczestnicy zebrania poparli stanowisko Muzeum Okręgowego w sprawie miejsca przechowywania odkrytych monet.

Jesienią tegoż roku Międzymuzealne Kolegium Numizmatyczne przyjęte zostało przez Muzeum Okręgowe w Koninie, które zadbało o wizytację zabytków położonych w swym sąsiedztwie oraz o prezentację udanych wystaw czasowych i stałych, w tym numizmatycznych, m.in. sprowadzonej z zaprzyjaźnionego Brińska ekspozycji monet średniowiecznych i nowożytnych z terenu Rosji. Podczas obrad dominowały bieżące sprawy muzealnych działów numizmatycznych, najczęściej — niestety — kłopoty biorące się z nieodpowiedniego wyposażenia muzeów w zaplecza konserwatorskie, braków finansowych i kadrowych.

Tuż przed oddaniem maszynopisu do redakcji „Muzealnictwa” Międzymuzealne Kolegium Numizmatyczne zebrało się w Muzeum Okręgowym w Białej Podlaskiej. W ciągu trzech dni (20-22 maja 1990 r.) odbyło się posiedzenie robocze, objazd nadbużańskich zabytków i szkolnych izb muzeal-

nych oraz sesja naukowa muzeum i numizmatyka poświęcona byłym i zaginionym oraz obecnym zbiorom numizmatycznym i ich oddziaływaniu na świadomość historyczną społeczeństwa. Referaty przygotowane przez muzealników z Wrocławia, Poznania, Warszawy, Łodzi, Białej Podlaskiej, Lublina, Pińska i Brna zostały opublikowane przez Muzeum Okręgowe w Białej Podlaskiej.

Na kolejne spotkanie zaprosiło Muzeum Okręgowe w Elblągu.

Sprawozdawczy charakter informacji o Międzymuzealnym Kolegium Numizmatycznym zobrazować miał proces integracji polskiego środowiska muzealnego związanego z numizmatyką. Integracja ta jest naturalną reakcją na istniejące, tradycyjne rozproszenie po licznych placówkach muzealnych szczupłej liczebnie kadry muzealnej odpowiedzialnej za publiczne zbiory numizmatyczne w Polsce. Tabela prezentująca liczbę numizmatycznych zabytków w muzeach zapewne przybliży czytelnikowi tę kwestię, aczkolwiek wiadomo, że o randze poszczególnych kolekcji nie decydują cyfry lub inne statystyczne ujęcia.

Nie można oczywiście przeceniać roli Międzymuzealnego Kolegium Numizmatycznego. Jego istnienie jednak stwarza atmosferę sprzyjającą porozumieniu i (nie tylko teoretycznej) współpracy zarówno naukowej, wydawniczej, jak i kulturalnej, wystawienniczej — współpracy, której tak długo brakowało w polskim muzealnictwie.

Ostatnio powstały w muzealnictwie polskim różne kolegia specjalistyczne, np. archeologiczne. Międzymuzealne Kolegium Numizmatyczne było jednak pierwszym kolegium, a więc niejako prekursorem nowego sposobu myślenia o muzeach polskich, które jedynie dzięki wspólnym działaniom mogą przetrwać głęboki kryzys, jaki muzealnictwo polskie — podobnie jak i inne organizacje i instytucje naukowe i kulturalne — przeżywa od początku lat osiemdziesiątych.

Zbiory numizmatyczne w muzeach polskich

Muzeum	Monety	Medale i odznaczenia	Banknoty	Inne	Razem
Muzeum Okręgowe w Białej Podlaskiej	11392	2984	689	—	15005
Muzeum Okręgowe w Białymstoku	14336	40	192	2	14570
Muzeum Okręgowe w Bydgoszczy	27060	2943	6277	—	36280
Muzeum w Chorzowie	12741	4726	7115	—	24582
Muzeum Okręgowe w Częstochowie	908	14	1	—	923
Muzeum Okręgowe w Elblągu	1270	94	115	14	1493
Muzeum Okręgowe w Gorzowie Wlkp.					
Muzeum Okręgowe w Kaliszu	17937	201	244	27	18409
Muzeum w Grudziądzu	4932	1119	758	—	6809
Muzeum Narodowe w Kielcach	29161	1726	232	41	31160
Muzeum Okręgowe w Koninie	2538	554	4521	—	7613
Biblioteka PAN w Kórniku	10978	1274	1639	5	13891
Muzeum Narodowe w Krakowie	55092	9480	11275	1457	77304
Muzeum UJ w Krakowie	15197	1328	593	—	17118
Muzeum Lubelskie w Lublinie	44855	3726	1736	279	50623
Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi	39345	2443	11867	220	53871
Muzeum Historii Miasta Łodzi	183	6317	359	306	7165
Muzeum Zamkowe w Malborku	3889	748	—	—	4637
Muzeum w Nowej Soli	3177	419	955	2	4553
Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie	6787	747	1144	765	9443
Muzeum Mazowieckie w Płocku	30169	1906	467	—	33169
Muzeum Narodowe w Poznaniu	97397	9802	19780	9989	136968
Muzeum Okręgowe w Radomiu	4195	473	359	124	5151
Muzeum Narodowe w Szczecinie	22490	—	2538	534	25562
Muzeum Okręgowe w Toruniu	35600	2374	17493	—	55367
Muzeum Narodowe w Warszawie	x	x	x	x	254294
Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie	14617	383	—	2747	17047
Zamek Królewski w Warszawie	x	x	x	1691	14739
Muzeum Okręgowe we Włocławku	4866	673	622	492	6653
Ossolineum we Wrocławiu	19976	16348	7275	—	43599
Muzeum Narodowe we Wrocławiu	16771	4561	5285	2613	29230

Andrzej Mikołajczyk

L'activité du Collège Intermuséaire Numismatique

Le Collège Intermuséaire Numismatique fut appelé en décembre 1981. Il entre, dans sa composition, des représentants des divisions (cabinets) des postes de musée en Pologne, ainsi que des représentants de la Société Archéologique et Numismatique Polonaise, de même que du Ministère de la Culture et des Beaux-Arts.

La promotion de la numismatique dans la politique de musée est le but du Collège Intermuséaire Numismatique. Entre ses tâches il faut noter:

1. élaboration scientifique de collections numismatiques
 - détermination des directions du façonnement de collections numismatiques à l'échelle de toute la Pologne,
 - assurance des conditions de la formation du cadre de musée, élévation des aptitudes essentielles des travailleurs cadets des divisions (cabinets) numismatiques,
 - élaboration des publications communes de collections numismatiques.

2. l'extension et protection de collections numismatiques:
 - façonnement de la politique de l'agrandissement de collections numismatiques,
 - amélioration des conditions du logement et de l'équipement des bibliothèques spécialistes des divisions (cabinets) numismatiques,
 - entreprise d'une action commune au profit de l'élévation de l'état de sécurité des collections et expositions numismatiques,
 - assurance du passage constant des informations sur les collections numismatiques et accumulation des données à l'échelle du pays;
3. vulgarisation de collections numismatiques.

Les séances du Collège Intermuséaire Numismatique se tiennent trimestriellement aux centres de musée différents. Elles ont pour but l'intégration du milieu de musée lié avec la numismatique, la prise de collaboration, ainsi que l'échange d'expériences.